

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és Működőhivatal:
Budapest, VII., Garay-utca 16. szám, II. emelet, 9
ahová minden levél és küldemény címzendő.

Megjelenik
minden héten
pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hóra ———— 50 kor. Félévre ———— 4.80 kor.
Negyedévre ———— 2.40 „ Egyes szám ———— 0.30 „
A Szövetség tagjai díjtanul kapják.

Szervezkedés.

A szövetségben új élet kezdődött. Napról-napra fokozódó érdeklődés mellett zajlanak le az egyes gyűlések és értekezletek, amelyek mindegyike csak arról győzheti meg a jelenlevőket, hogy még nagyon sok javítani való van a vasuti munkásság helyzetén.

A héten népes gyűlést tartottak *Bródban*, ahol *Faragó Dezső* elvtárs behatóan ismertette a központi vezetőség ama terveit, amelyek hivatalosan lesznek a vasutasokat a tespedésből felrúzni. A gyűlés lelkesedéssel vette tudomásul a központi vezetőség terveit.

E hó 7-én este a budapesti *pályafentartási munkások* bizalmiférfiai tartottak értekezletet, ahol egy nagyarányú mozgalom részleteit beszélték meg.

A *mozdonyfűtők és fűtőházi munkások* szintén megkezdették az értekezleteket. Sorról-sorra, kategóriák szerint meg kell állapítani a sérelmeket, de egyben orvoslást is kell erre szerezni. S vajjon ki volna erre hivatottabb, mint magának az illető szakmának a munkássága?

A szájról-szájra járó agitáció a legeredményesebb szervezési munka. Ha szervezetünk még nem is tud óriási számú taglétszámot felmutatni, mégis azt tapasztalhatjuk, hogy ahol a szájról-szájra járó agitáció erőteljes, ott a taglétszám is állandóan növekedik. A gyűlékezési jogot csöppet sem respektáló felsőbbség mindig meg tudja gátolni, hogy a vasutasok nagyobb számmal jelenhessenek meg egy-egy gyűlésen s éppen azért illeti oly fontos szerep a szájról-szájra járó agitációt.

Teljesen igazolt tehát, ha rámutatunk egyesekre, akik azt vélik, hogy mily nagy áldozatot hoztak ők azáltal, hogy tagsági díjaikat megfizették. Ez azonban korántsem elég az üdvösséghez. A vasutasok azért csatlakoztak a szervezetekhez, hogy bér- és munkaviszonyaikat megjavíthassák és ezt annál biztosabban lehet, minél többen csatlakoznak eme eszmék szolgálatába.

Mindenki beláthatja, hogy amíg szervezetlen tömeget képez a vasutasság, addig lehetetlen helyzetjavításra még csak gondolni is. Aki tehát komolyan meg akarja javítani munkaviszonyait, annak ki kell vennie részét az aprólékos munkából is. Mert amiként szervezetünk zöme is csak agitáció folytán és nem önmagától lépett a szervezetbe, aként a még kívülállók is meg kell nyerni előbb.

Sok ezer tagot lehet így egy-egy esztendőben nyerni és bár sokan legyenek olyanok, akik a szövetségnek hátat is fordítanak (miután a segélyeket már felvették), azonban a taglétszám állandó lesz az emelkedés.

Hogy ezen a téren végre változás álljon be, feltétlenül szükséges, hogy a vasutasok a gyűléseket, értekezleteket minél nagyobb számban látogassák.

Ezek az értekezletek alkalma nyílik minden egyes vasutasnak, megismertetni ügyes-bajos dolgait az összességgel. Meggyőződhetünk arról is, hogy ott, ahol egy-két bátor és elszánt vasutas működik, egész más élet van a vasutasok között és a szervezkedés is jobban halad előre, mint oly helyeken, ahol temetői csend uralkodik, ahol azután természetesen a szervezet is stagnál vagy visszafejlődik.

És hogy sikerrel lehessen agitálni, ahhoz a kedvező alkalmat kell megragadni. Ilyen kedvező alkalom az, amidőn az üzembe új emberek jönnek. Már az első napokban, amikor az újonnan belépettek még kartársaik segítségére vannak utalva, már akkor meg kell kísérelni, hogy az újonnan alkalmazott kartárs a szervezetbe is belépjen.

Idő vonatkozólag azonban ne mindig egy és ugyanaz a kartárs intézzen hozzá kérdéseket, hanem lehetőleg mindig mások és mások.

Magukon az értekezleteken is meg lehet ragadni az alkalmat, hogy a még szervezetlen vasutasokat is rábirják a szövetségbe való belépésre.

És ha akadnának félénkek közöttük, akik az értekezleten nem merik a belépési nyilatkozatot aláírni, úgy meg kell kísérelni az illetőt a lakásán is megkönyöríteni.

Mert ott, ahol valakit a munkahelyen nem lehet a szervezkedésre bírni, nincs más mód hátra, minthogy egy-két elvtárs a lakásán látogassa meg az illetőt.

Itt aztán teljes nyugalommal lehet az illetőnek megmagyarázni a mai kapitalista társadalmi rend hátrányait, hogy valamenynyien kora ifjúságtól késő vénységig folyton dolgozunk, robotolunk s mindemellett annyink sincsen, hogy mikor bennünket az Államapó nem használhat, mert már nem vagyunk oly gyorsak, mint fiatal korunkban, vagy hogy szemeink meggyengültek, hát akkor annyink sincsen, hogy hátralévő napjainkat nyugalomban és gond nélkül tölthetjük el.

Mert hát a vasutasok nyugdíja és nyugbéré csak olyan koldusalamizsna.

Szemük elé lehet azt is állítani, hogy ha a társadalom minden rétege szervezkedik, mennyivel nagyobb szüksége van erre a vasutasnak.

Csak meg kell győzni az illetőt. Példákat kell előtte felhozni a vasutaséletből s akkor majd észhez tér. Lesz ugyan olyan is közöttük, aki azt fogja mondani, hogy „szívesen belépnék, ha feleségem nem volna. De ha ez megtudja, hogy gyűlésekre járok, úgy nem lesz békém tőle.“

És ebben az illetőnek sokszor igaza lehet. Az asszonyok igen sok esetben azt vélik, hogy férjük rosszat oselekszik, ha szervezkedik.

Ilyképpen azonban csak azok az asszonyok gondolkodnak, akik nem ismerik férjeik keserves helyzetét. A férjek feladata az asszonyokat a szervezkedés hatalmáról meggyőzni.

Igaz, ez a vasutasra nézve kétszeresen nehéz feladat. Hiszen a vasutas valóságos cigányéletet él: egyik helyről a másikra vándorol. Ritkán is van otthon és ezt a rövid időt is alvással kell eltöltenie. Hivatása, az állandó izgalom, az éjjeli szolgálat idegessé teszik a vasutast s ha nem is áll módjukban sokat tanulni, de már egy pár odavetett szóval is meg lehet győzni az asszonyt a szervezkedés erejéről, hatalmáról.

Sok asszony attól retteg, hogy férjét a szervezkedés miatt hátrányok érik, de nincs tekintettel ama óriási előnyökre, amelyet a szervezkedés előbb-utóbb, de hozni fog. Más asszonyok meg nem látják szívesen, ha férjük azt a kevés szabad idejét is az egyetben tölti vagy agitál. Pedig hát a nők jogait sem lehet addig kivívni, amíg a férfiak szervezkedése ezt lehetővé nem tette.

Vasutasok és vasutasasszonyok együtt küzdik végig az életet. A pályáért éppen úgy éri szolgálatközben baleset, mint ahogy az út helyettesítő hitvesét. Ha együtt veszik ki részüket az élet küzdelmeiből, akkor együttesen vegyék is ki részüket az agitáció fáradságos, de üdvös munkájából.

Követeljétek az összes kategóriák részére a 9 órás munkaidőt.

Egyről-másról.

A Máv. beruházási törvényjavaslatban olvastuk, hogy a kormány a „káros hatású agitáció” ellensúlyozása céljából a Máv. nagyobb forgalmi helyein és műhelyeiben, a többi között, fürdőket is fog létesíteni, amelyeket az alkalmazottak díjtalanul vehetnek igénybe.

A rekkenő nyári hőség közepette bizonyos hálával gondol az ember a kormány nagylelkűségére, különösen akkor, amikor munkában elpillent testünk szinte vágyva vágyik az üdítő fürdés és tisztálkodás után.

Bárminő célzattal csinálja meg hát ezt a kormány, mindenesetre nagyon helyesen és okosan cselekszik és csak azt utánozza, ami a külföldi vasutaknál már réges-régen szokásban van.

Mielőtt azonban ezt az elvitathatlanul okos tervét megvalósítaná a kormány, bátorkodunk még valamire felhívni a figyelmét. Arra ugyanis, hogy ha már atyai gondoskodása odáig terjed, hogy még ingyenes fürdőkről is gondoskodik, akkor tegye meg, illetve rendelje el már egy fáradsággal azt is, hogy addig is, amíg az ígért fürdők felépülnek, lehetővé tétessék, hogy munkánk befejezte után legalább tisztességesen megmosakodhassunk. Mert bizony úgy áll a dolog, hogy a munkahelyek legtöbbször a tisztálkodásra szánt berendezések vetekednek a Kongó-állambeli köztisztviselési viszonyokkal. Nem szólva a gondozatlan, piszkos helyiségekről, csak arra mutatunk rá, hogy a berendezések a piszkosságon kívül még hiányosak is. Mert például, ahol mosdó-szerelvény volna is, ott okvetlenül hiányzik a törülköző kendő, s ha nem hiányzik, akkor meg olyan állapotban van, hogy elmegy az ember kedve az illetévaló „tisztálkodástól”.

Tudunk szolgálati helyeket, ahol éveken át nem látott senki sem törülközőt, sem ivóvízkészletet, sem köpöcsészéket, ami csak azt bizonyítja, hogy a Máv.-nál igen olcsó portéka az ember egészsége.

Nem is szólunk a pihenőhelyek és lak-tanyák undorító piszkosságáról, mert fenn a magasságban elképzelni sem tudják, hogy tisztességes embereknek nem ritkán olyan pihenőhelyet jelölnek ki, ahová Széll Kálmán híres tenyészmarháit bizonyítván nem

engedné be, hogy ott egy éjjelt eltöltsenek.

A poloskáról, e népszerű rovarról, nem is beszélünk, hiszen ez polgárjogot nyert már a Gresham-palota kárpitjaitól kezdve le egészen a székesfővárosi szükséglakások deszkarepedéseiig.

De ne folytassuk tovább ezt a témát, hanem fejezzük be ama hő kívánságunkkal, hogy kegyelmes uraink, mielőtt kalapot tennének a teljes ruhahiányban szenvedő pucér cigánygyerek fejére, legyenek szivek — ha már nadrágra nem jut —, legalább egy fügefalevelet akasztani a szem elé nem való testrésze. Mert a kalap a meztelenséget abszolúte meg nem szünteti, ha legalább nadrágot is nem adnak hozzá, s mit fog érni a fürdő nekünk, ha a munkahelyeken és az irodákban megesz bennünket a piszok?

*

Nem kell busulni, az igazi paradicsomi élet csak most kezdődik.

Ennek a korszaknak leghelyesebb megjelölése az volna, ha a végrehajtók alkonyának neveznők el.

A sok szociális törvényjavaslatra a koronát ugyanis akkor tette fel emberséges kormányunk, amikor fizetéseinket és házi retyemutyáinkat mentesítendő, megalkotta a végrehajtási törvény novelláját.

Mindenesetre kellemes tudat a szegény adósokra nézve, hogy a hitelező urak ezentul nem rántathatják majd ki fejük alól a vánkost s szomorú szívvel lesznek kénytelenek beérni a fizetési ígéretekkel is, mert hiszen egyebet ugy sem igen tehetnek.

Csak hogy aztán az is holtbizonyos, hogy az átkozott hitelezőhadnak is megvan a magához való esze s ezentul majd ugyancsak a szeme közé néz annak az embernek, akinek hitelez. S ebben az esetben nem a munkásság lesz az, aki a hitelmegvonás súlyát teljes mértékben érezni fogja, hanem a hivatalnok uraknak az a hatalmas száze-léka, akik eddig csupán csakis hitelből tengették életüket.

Elvégre nekünk, szegény proletároknak, eddig sem igen nagyon szoktak hitelezni s nem lesz éppen valami különös újság az sem, ha ezután még kevesebbet hiteleznek. Sőt imitt-amott még némi haszonnal is fog járnai a munkásságra az új végrehajtási

törvény végrehajtása. Sok olyan apróbb-nagyobb közterhektől szabadul meg általa, amelyek eddig meglehetősen érzékenyen befolyásolták gazdasági életét s amelyeknek megfizetésére éppen azzal tudták csak rászorítani, hogy a végrehajtással való fenyegetéssel a torkára tették a kést.

Igy például megszabadulhat az egyházi adó és párbér terheitől, amennyiben ezt a XX. században igazán fölösleges terhet a munkás igen könnyen lerázhajta a nyakáról, mert hiszen kereseti viszonyai olyanok, hogy abból lefoglalni való egy emberi életet át sem lesz, családi fészket pedig az új törvény értelmében még az anyaszentegyház nevében sem lehet szétadni.

A törvényjavaslat politikai hátterét megvilágítani nem áll módunkban, mert hiszen — sajtószabadságunk nagyobb dicsőségére — pénz nélkül politikáról írni nem szabad, arra azonban mégis csak rá kell mutatnunk, hogy Nagy György balpárti képviselő nemes intenciójú indítványát, mely szerint a nyugdíjak és végkielégítések vonassanak ki a végrehajtás alól, az a kormány akarja megdönteni, amelynek tulnyomó parlamenti többsége magáévá tette és megszavazta az ellenzéki képviselő indítványát. Ezzel pedig csak annak adta tanujelét, amit mi már réges-régen hirdettünk, hogy a szociális alkotásokat hirdető kormány valójában a legridegebb osztályérdek szolgálatában áll. Jellemző, hogy a beamter-osztályban az önérték már olyannyira kiveszett, hogy Wekerle miniszterelnök fenhéjázó és megszégyenítő kijelentéseit is szó nélkül zsebre rakták, legalább eddig tiltakozó szó nem hangzott el ellene.

Micsoda nyomorult csúrhének képzelheti a miniszterelnök ur a nyugdíjjogosultak osztályát, ha minden kimélet félretételével kinyilatkoztatja, hogy képesnek hiszi az eladósodott tisztviselőket olyasmire, hogy az adósságok nyomása elől a lefoglalhatatlan nyugdíj asilumába meneküljenek. Semmivel sem mondott kevesebbet, minthogy jellemileg megbizhatatlannak tartja őket.

A parlament tisztviselő-voksokra vadászó tagjai között pedig nem akadt egyetlenegy sem, aki ezt a durva támadást visszautasította volna, amit különben helyesen is tettek, hiszen maguk a tisztviselők sem tiltakoztak ellene.

Miért nem szabad olvasni a francia forradalom történetét?

Igazat kell adni az istvántelki műhely főnökének, aki elbocsátott egy munkást, mert a francia forradalom történetét egy alkalommal megtalálták nála.

Nem sokat változtatna a dolog érdemén az sem, ha az elbocsátás megindokolása szerint a munkás nemcsak olvasta, hanem terjesztette volna is a francia forradalom történetét.

Elvégre láttuk mi már azt is, amikor a munkahelyeken minden következmény nélkül propagálták Kossuth Ferenc összes költeményeinek és szónoklatainak gyűjteményes kiadását, ami pedig semmiesetre sem fog akkora nyomokat hagyni maga után a világtörténelemben, mint a francia forradalom története. Hogy az egyenlő elbánás elve nem érvényesülhetett a két felhozott ellentétes esetben, annak nagyon is érthető és elfogadható oka van.

Kossuth Ferenc műveiből a proletároknak nincsen mit megtanulni, a francia forradalom történetéből pedig nagyon sokat tanulhatnak. Kossuth Ferenc költeményei és szónoklatai csakis a történelmi osztályokat érdekelhetik, mert ezeknek érdekeit védelmezi még akkor is, amikor a haza iránt való lángoló szeretetből követett el egy-egy versecskét, avagy parlamenti kortes-szónoklatot.

A jogfosztott, koldus népre sohasem gondolt ő ilyenkor.

De hiszen a nép, az igazi, a dolgozó nép sohasem értette volna meg amugy sem; hiszen áthidalhatatlan úr választja el az

oligarchiaérzelmű szabadsághóstit a verejtékező néptől. A francia forradalom történetéből azonban már a proletár sokat, nagyon sokat tanulhat meg. Sőt, ha gondolkozni is kezd fölötte, meg is érti.

Nagyon érdekes olvasmány ez azok részére, akik nemcsak olvasni, hanem gondolkodni is szeretnek. Odaállíthatja lelki szeméi elé az embert mint szabadságért küzdő hőst, a zsarnokságot nem tűrő szabad polgárt, a lelki igát magáról lerázó szabadgondolkodót, de odaállíthatja maga elé mint vérengző bestiát, mint elállatiasodott himpellért, piszkos, uzsoráskullancsot és a kultúrát szegyenbeejtő csatornaalakot is. Ha ugyan gondolkozik és keresi benne a kulcsot ahoz a rejtélyes szekrényhez, amelyet emberi léleknek nevezünk.

Egyszóval keresi az események kutforrásait, amelyek nélkül a történelmet olvasni semmivel sem hasznosabb dolog, mintha egy értéktelen fércregényt olvasna el, amely pillanatig lekötheti ugyan a figyelmet, de a lélekben nyomokat maga után nem hagy.

Ez pedig nagyon veszedelmes dolog.

Ezért mondtuk föntebb, hogy megértettük a műhelyfőnök ur kegyetlen megtorlását, mert ott baj van már, ahol a munkásság történelmi könyveket olvas és nem értettük meg ezen lapban ugyanerre vonatkozólag megjelent cikk ama naiv ellenvetését, hogy pálinkát és alkoholt büntetlenül lehet ott árusítani, ahol a francia forradalom története előtt bevágják az ajtót.

A cikk írójának tisztában kellett volna lennie azzal, hogy amíg pálinkát isznak a proletárok, addig az osztályuralomnak kész-

séges igavonói lesznek, de ha egyszer kezdenek olvasni és kezdenek eljutni a megismerésnek ahoz a fokához, ahol az eladdig elhomályosult proletárszemek bele tudnak már tekinteni abba a rettenetes kohóba, amelyet másként az emberiség történetének is neveznek: akkor számon találják kérni elnyomóiktól, hogy miért is kellett nekik hosszú évszázadokon át lenyügözött, baromsorban élő rabszolgáknak lenni? S erre választ adni nagyon nehéz dolog volna!

A műhelyfőnök ur azonban mégis tévedett egyben. Abban tudniillik, hogy csak a francia forradalom történetet üldözi jobb ügyszó méltó buzgalommal. Hiszen a francia forradalom a nagy világtörténetnek, az emberiség fejlődésének és küzdelmének csak egy kisedő epizódja. Azoknak, akik küldetésüknek tekintik a munkásság elzárását a megismeréstől, nem elég a történelemnek egy kis partikulácskája ellen hadjáratot indítani, azoknak az egész történelem ellen meg kell indítani a háborút. Hiszen az egész történelem nem egyéb, mint a forradalmak egész sorozata. Akár az ókort olvassuk, akár a középkort, akár az újkort. Forrongástól, öldökléstől, felfelé való törekvéstől, jogos és jogtalan érdekekért folytatott véres harcokról számol be mind a három. Még a nacionalista alapon megírt történelmek is csak arról tesznek tanúságot, hogy az emberek mindenkor törekedtek a jobb elérésére, s pusztán csak a jelszavakon való nyargalódzás váltakozott, maga az ok mindig ugyanaz volt, ami különben a történelmi materializmus fényes apologiája is. De maga a biblia is tilalmas dolog a

Ilyen kijelentés csakis a magyar parlamentben és csakis a magyar tisztviselőosztálylyal szemben hangozhatott el.

Minden törekvést, amely tisztességes célokat tűz ki maga elé, csak méltányolni lehet. Épp ezért teljes mértékben méltányoljuk a vonatkisérő személyzet ama törekvését, amelylyel helyzetén segíteni akar, habár tudjuk is, hogy céltalan és hiábavaló a fáradság.

Megfelelő hátvéd és erős segítőcsapatok nélkül nagyon, de nagyon gyenge, sőt mondhatnók, hogy a hivatalnoki kar után a leggyengébb kategóriája a vasutasoknak.

Ezt tudva, mosolyogva olvastuk el a „Vonatkisérőt“, a vonatkisérő „otthon“ (nem szervezet!) hivatalos lapját, amelyben az elnök már „győzelmeikkel“ számol be a tagtársaknak, holott még a keret jóformán fel sincs teljesen állítva. Győzni hadviselés nélkül csak a nagy római imperátor tudott, csakis ő mondhatta el, hogy: „Jöttem, láttam, győztem!“ Mulatságos dolog tehát a szerkesztő urtól és az elnök urtól, hogy ők sem nem jöttek, sem nem láttak, hanem csak megszülettek és máris győztek.

Azt is olvastuk ugyancsak a fentnevezett lapban, hogy a vasutasérdekek megvédelmezésében a döntő szerep kizárólag ennek a derék „otthonnak“ jutott, amivel nyilván azt akarta a tagtársaknak bebizonyítani, hogy tulajdonképpen ők a gerincei a vasutasságnak. Respektálva a cikkíró urak felfogását, mi csak annyiban avatkozunk bele a dologba, amennyiben soha sem voltunk barátai a nagyhangu hetvenkedéseknek s mindig leszállítjuk kellő értékére az olyan állításokat, amelyek agitacionális célokra talán megengedhetők, de igaznak nem igazak. Ami a vonatkisérő „otthon“ erejét illeti, azt — tegyük fel, ha volna is — már rég felakasztották Kossuth Ferenc előszobájának a fogsára.

Erőről beszélni ott, ahol hajlongással kezdik a dolgot, nagyon komikus dolog.

A vonatkisérő otthon alapjában véve nem is egyéb, mint a szentkoronás szövetség éretnekje, amely épp úgy kegyekből élőködik, mint az anyaszövetség és amelybe menten bele fog, mert bele kell olnadnia, mihelyt teszem fel a szakállgróf kereskedelmiügyi miniszter lesz, még pedig azért,

munkásproletárra nézve. Hiszen a biblia mindkét része az eszmék forradalmát hirdeti. Az ószövetség beszél a zsidók szabadságküzdelméről, amikor még a fáraók rabszolgái voltak; beszél a felszabadításról, a próféták jóvendőlései, mind-mind a jobb jövőről beszélnek.

Az új szövetség egybeesik a római birodalom bukásával; a biblia ujszövetségi része pedig nem egyéb, mint magasztalása annak a társadalmi forradalomnak, amelyet a krisztusi tanítások előidéztek az erkölcsi züllésben már régen fuldokló római birodalomban. A kereszténység egész története szakadatlan láncolata a véres forradalmaknak. Az üldözött kereszténységnek megvoltak a maga mártírjai; a diadalmas kereszténység pedig hatalmas tudatában maga is avatott fel mártírokat. A felvilágosodás és a szabadgondolat mártírjait. Amerre a diadalmas kereszténység eszméje elérni tudott, utját mindenütt a gondolatszabadság vértanúinak hekatombái jelezték.

Tehát veszedelmes könyv még a szentírás is a proletárra nézve. És a művelődéstörténet? Ez a legveszedelmesebb. Mert ebből megtanulja a proletár, hogy ami bámulatra gerjesztő tudomány és találmány csak létezik, azok mind-mind szegény éhenhalásra kárhözottatott proletárok agyvelőiből pattantak ki. A történelmi osztályok csak kiszolgálták magukat a szellem és a munka rabszolgái által. Ami az emberiséget fejlődésében előre vitte, az mind a szellemi és anyagi proletárok műve.

Igaz van a műhelyfőnök urnak, a proletár ne olvasson történelmet, ne izgassa fel magát. Igyék inkább palinkát. *Zalai.*

mert az egyiknek választás után máris ura és parancsolója, a másiknak pedig a miniszteri kinevezés hatása alatt lenne sokat tömjénezett pátronusa. Különbség a két „otthon“ között absolute nincsen semmi, legfeljebb annyi, hogy az anyaotthonban már imádják a szakállgrófot, a vonatkisérő otthonban pedig majd csak akkor, ha miniszter lesz. Addig az imádatot felfüggesztik.

Az erő szakadatlan hangoztatása mellett nyomtatékosan kijelentik azt is, hogy ők többet nem kapják ki senkinek a tüzes gesztenyét. Hogy eddig is hol, mikor és kinek kaparták ki, arról hallgatnak, ami annak a jele lehet, hogy még saját maguknak sem tudtak semmit kikaparni, kivéve azt a bizonyos miniszteri kegyet. Valószínű, hogy ez a siker szállott a derék konduktor urak fejébe s ezért képzelik azt, hogy kívülök erős vasutasosztályok nem is lehetnek s ha ők nem volnának, rögtön csődöt mondana Stephenson. Azt, hogy nem szocialisták, szívesen elhisszük nekik s hogy senki többé félre ne ismerhesse őket, ezennel kiállítjuk mi róluk a leghitelesebb bizonyítványt: az otthonok szamaritánusai sem nem voltak, sem nem lesznek szocialisták. Oda olyan legények kellenek, akik nem a születés előtti időben tudnak csak győzni, hanem akkor is, ha a miniszteri kegy nem sugárzott feléjük.

Hogy a jóleső öntudat tovább is tápot nyerjen a derék konduktor urakban, megjósoljuk, hogy még egy fényes napjuk lesz. Talán már foglalkoznak is vele. A zászlószentelés! Igenis, a zászlószentelés! Ez még bizonyára hiányzik a konduktor urak boldogságához. Ezt még ki kell kaparni!

SZEMLE.

A vonatkisérő.

Egy vonatkisérő kartársunk, aki az aradi üzletvezetőség területén tesz szolgálatot, egy szerfölött érdekes és hosszú levelet intézett hozzánk, amint ő írja: „a füst- és sinbirodalomnak szénhegyei alól“. Ebből a levélből közöljük az alábbi részeket:

„De beszéljenek a tények. Kezdjük a szolgálattal. Például a vonatkisérők havi **450 óra minimális szolgálatot tesznek** és emellett a fékezőtől a vonatvezetőig 25—60 korona a változó illetménykeresetük. A tuleröltetés folytán *kénytelenek* betegnek lenni vagy a féken aludni. A mozdonyos személyzet havi 400 óra minimális szolgálatot teljesít. De nem ám a bársonyszékben vagy diványon. A „jó mellékilletménytől“ havonta sokszor üres a táská s korog a gyomruk, ami a látóképeség fogyatékoságait is elősegíti. Tehát havi 40 munkanap mellett alig néhány évvel előbb a mozdonyvezetők 190—220 korona, a fűtők 130—140 korona havi változó illetményt kerestek s ma Kossuth kegyelmes urunk kormányzása alatt 20% emelkedés helyett 40—50% csökkenés van a keresetben. Mert a vezető 75—100, a fűtő 40—60 koronát keres havonta, ami néhány hó óta egy kényuri rendelet folytán apadt le ennyire.

Stankovits ur, az aradi üzletvezető, a szolgálati rendtartás 110. §-ában biztosított laktanyapótlékot, cinikus félremagyarázással a vonat- és mozdonykisérő személyzettől egyszerűen megvonta.

A 110. § 1. bekezdése így szól:

Ha a mozdony-, motor vagy vonatkisérő személyzet szolgálat közben, *valamely lakhelyén kívül eső állomáson időzni kénytelen* s ez időzés alatt bármely oknál fogva laktanyába el nem helyezhető, a megérkezéstől számított 6 órát meghaladó időzés után fél, 12 órát meghaladó időzés után pedig egész laktanyai pótlékot számíthat fel.

Ezzel szemben az aradi üzletvezetőség a következő körrendeletet bocsátotta ki:

47. sz. körrendelet.

12.470/V. sz. *Félreértések* elkerülése céljából tudatjuk, hogy ezen rendelkezés aként értelmezendő, hogy ha a mozdony-, motor vagy vonatkisérő személyzet valamely állomáson tartózkodása alatt szolgálatot teljesít, laktanya-pótdijra igénye nem lehet, mert *ki van zárva annak szüksége, hogy ezen idő alatt laktanyában helyeztessék el.* Ezen rendelet az összes mozdony-, motor valamint vonatkisérő személyzet által parancskönyvileg tudomásul veendő. Ezzel a petrozsényi fűtőháznak f. hó 22-én kelt 686. sz. jelentése elintéztést nyert.

Arad, 1908 április 26.

Ime, így játszá ki krokodil-okoskodással a pragmatika szakaszait azok, akiknek pedig jó példával kellene előljárni, hogy a pragmatikát mindenki betartsa.

A világos rendelkezés ellenére *megfosztják* a vonatkisérőket egy-két garas jövedelemtől. És ezt nevezi a Máv. szociálpolitikának, meg „*atyai jóindulatnak*“.

Egykoronás bélyeg.

Szerfelett különös, hogy valahányszor egy-egy vasutas a meglévő állapotokon bármit is változtatni kíván, hogy akkor mindig egykoronás bélyeget kell leszurkolnia.

Mert hát világos, hogy ami egyszer *szolgálatból* történik, annak nem szabad bélyegkötelesnek lennie.

Volt alkalmunk már arra is rámutatni, hogy ahány üzletvezetőség, annyiféleképpen kezeli ezt a kérdést.

Megesik, hogy egyik-másik alkalmazott direkt szolgálati ügyben nyújt be valamilyen beadványt, például áthelyezést kér. Az első dolog, hogy megfizettetik vele a bélyeget, holott a szó legszorosabb értelmében *szolgálati uton történik* a benyújtás. Éppen olyan jó szolgálatból, mintha maga a közvetlen szolgálati főnök terjesztette volna be a saját nevében, de ilyen esetben nem volna bélyegköteles. Pedig mind a két esetben azonos tartalmu beadvány ment a főnökséghez; érthetetlen, sőt jogtalan is, hogy az egyiket megadóztatják.

Avagy talán azért történik ez, hogy az alkalmazottat a bélyegköltés elriassza beadványát betérjeszteni?

Tudunk akárhány esetet, hogy valamely alkalmazottat sérelem ért. Beadványt kellett írnia, egykoronás bélyeggel ellátnia és azután szolgálati uton felterjeszteni.

A kérvény elintézésénél kisült, hogy a kérelmezőnek igaza van. Ki is javították a hibát. Csakhogy amellet, hogy az alkalmazottnak volt igaza, neki kellett a vasutévedését 1 koronával megfizetnie.

A vasutaknál nagyon sokat bélyegeznek, de különösképpen mindig csak a kisebb javadalmazásu vasutasoktól követelnek bélyeget. És ezen gondolkodni is lehet, sőt érdemes is.

Egy apró jellemvonása ez is a hatalomnak, hogy még szolgálati uton se fordulhasson hozzá a vasutas, mert hát az egykoronás bélyeg felemésztené fél napi, nem ritkán egész napi keresetét.

A kisemberek beadott kérvényei *szolgálatból* mennek el. Tessék hát bélyegmentessé tenni ezeket is.

Vasuti miniszterium?

A magyar-horvát barátság mindig csak olyan kutya-macska barátság volt. Amióta azonban Kossuth Ferenc a vasutas pragmatikával a nyelvkérdést megzavarta, azóta pláne folyik a háboru a horvát és a magyar urak között. Mert hát egy elkövetett baklővést jóvá tenni csak nem fog a *nemzet vezére*. Hogyis ne! Még csak az kellene, hogy a magyar nyiltan engedjen a horvátnak.

Csakhogy amit nem lehet nyiltan megtenni, azt megteszik kerülő utakon.

A kereskedelmi miniszteriumból ki akarják kapcsolni a vasutakat és egy különálló

vasuti miniszteriumot alakítani. Ily módon megdőlné az az állítás, hogy a Máv. egy magánvállalkozása az államnak és kétségtelemné válna, hogy a vasutasok állami hivatalnokok. Miután pedig Horvát-Szlavonországekban az állami hivatalok nyelve a magyar nem lehet, el kellene ejteni a pragmatikának vitás pontját, azt, hogy a horvát vasutasok szolgálati nyelve a magyar. És ez a terv kitinó meg igazságos is. Aki ilyen pragmatikát adott a vasutasoknak, attól legjobb el is venni a vasuti ügyeket.

A pályáőr felesége.

Megirták az összes napilapok, hogy egy pályáőr feleségét elütötte a vonat. Megirták és ezzel punktum. Hogy az angol derbyt, melyik paripa nyerte meg, azt még 50 év múltán is tudni fogja a világ. De hogy *Seidl Ferencné*, a pályáőr feleségét a vonat akkor ütötte el, amikor férje helyett szolgálatot teljesített, arról már mindenki meglepedkezett. Egy pályáőr kartársunk azonban elgondolkodott *Seidl Ferencné* szomorú halálán és ezt az alkalmat ragadta meg, hogy ákom-bákom betűlt papírra vesse és elkéseregje a pályáőrök szenvedéseit.

Azt írja: „Vizsgáljuk csak, miért halt meg a bakter felesége? Azért mert az ura nem győzte egyedül az igát vonni. A vasut intézői szolgálatba állítanak egy erős, családos robotolni tudó embert és megteszik 600 korona fizetéssel pályáőrnek.

De a nagy takarékoság miatt annyi munkát sóznak a nyakába, hogy csak egy nyög belé, sőt hogy egyedül nem is győzi. Mert nincs olyan pályáőr, aki egyedül volna képes súlyos szolgálatát teljesíteni s akinek — ha kötelességét hiven akarja teljesíteni — akkor még ökölnyi gyermekét is fel kell használni, ha másra nem, hát gazt irtani a pályatesten. És mindezekért a csekély fizetést lehetokozni.

Igaz, hogy azt hajtogatják, hogy hát mellékjövedelme is van. Azenban ments meg isten ettől! Ezt a mellékjövedelmet még a koldus is össze szedi.

Most már egy pár esztendő óta egy fillér mellékjövedelmet sem lehetett szerezni, a nagy szárazság miatt. A különféle építkezésekkel is úgy tönkreteszik a legelőt, hogy több helyen már nem hogy mellékjövedelmet lehetne szerezni, de még a magas áron összevásárolt jószágot is kénytelen a pályáőr olesón eladni, mert sok vidékeken nemi is tud takarmányt szerezni.

A jószág ára emiatt le is szállt s potom áron kell elvesztegetnie, ha azt akarja, hogy önmagával együtt fel ne forduljon az éhségtől.

Ami a levélben még hátra van, hát arról külön cikket kellene írni s ez az, hogy pályáőrök szervezkedjétek, ha helyzeteteken javítani akartok.

Szerszám és a Máv.

Egy olvasónk írja a következőket:

„Sokszor irtak önök az északi főmihely III/a osztálya tűzikovács műhelyéről. Megirták, hogy mily alacsony bérekkel bírunk. Hát ez eléggé keserves, de hát hogyis lehetne csak valamit is keresni, mikor még szerszámok sincsenek. Így pl. kilencven munkás részére csak három gözpöröly van. Ezekből is egy állandóan javítás alatt áll, de akárhányszor megesik, hogy kettő is reperaturában van.

Volt olyan eset is, hogy nappal járt a pöröly, de éjszakára lelakatoltatták, úgy hogy az éjjeli üzemenl harminc munkásnak csak egy pöröly áll rendelkezésre.

Hát csoda-e ily körülmények közepette, ha a műhely zajos a civódástól, a perpatvartól. Mindegyik a pörölyhöz szeretne jutni, de nem juthat, várnia kell és időt veszít. Amikor három pöröly is áll a műhelyben, kívánatos volna, mind a háromhoz hozzáférni. Hadd csattogjon mind a három. Legalább nem fogja a munkásság meghallani a *Polgár Kálmán*-féle hajesárok ostoba kirohanásait a munkásság ellen.

Üzenet Zágrábba.

A következő karakterisztikus levél továbbítására kértek fel bennünket:

A szentlőrinci mozdonyfűtők öröme.

Kedves zágrábi kartársak! Meg nem állhatjuk, hogy ne tudassuk veletek határtalan örömünket. Minket ugyanis nagy öröm ért, mert a fűtőház átkát, a mi mumusunkat, akit becéző nevekkkel egymásközt ugyancsak elláttunk, de közönségesen csak *Jancsek János* mozdonyvezetőnek hívják, áthelyezték a zágrábi fűtőházhoz mozdonyfelvigyázónak. Ez az uriember rettenetes durva természetű. Valamikor zsandár volt és a veleszületett s az ott szerzett durvaságait a mi legnagyobb sajnálatunkra magával hozta a vasutra. Amikor csak tehetett, érvényesítette is velünk szemben, mert nem létezik a világon az a maróanyag, amelyik úgy meg tudná marni az embert, mint *Jancsek János* mozdonyvezető ur, a mi Mumusunk. Azonkívül megvan neki az a tulajdonsága is, hogy úgy kartársaira, mint reánk is, folyton árulkodott feljebbvalóinknál, de csak alattomban. Szóval a besugó szerepét játszotta. De a sors megkönyörült rajtunk és megszabadított bennünket tőle. Mi pedig eflötti örömünkben egy hatalmas murit fogunk rendezni. Ti pedig, kedves zágrábi kartársak, akiket őszintén sajnálunk, hogy a sors most titeket vert meg vele, kössetek gyászszalagot azon a napon, melyiken a lábát beteszi a zágrábi fűtőházhoz, mert sokszor sirva fogjátok szegényes ebéd vagy vacsorátokat elfogyasztani. Annál is inkább, mert most nagyobb hatalma fog lenni fölöttetek, mint eddig volt mi fölöttünk.

Ennyit akartunk veletek tudatni, kedves kartársak.

Öszinte részvétellel vagyunk stb. stb.

Mi megvigasztaljuk a zágrábiakat: oda se neki. Dejszen jön még kutyára dér!

Idegen munkások.

Csak a multkor tagadta le a „*hü cseléd*“, hogy a vasutépítkezéseknél idegen munkásokat alkalmaznának a vállalkozók. Hát ma már megírhatjuk azt is, hogy ezeket a külföldi munkásokat éppen úgy becsapja a tőke, mintha legalább is magyarok volnának.

Schiffer Miksa építési vállalkozó, a mult napokban a Déda—gyergyószentmiklósi vasutépítkezéshez *Bécsben* munkásokat verbuvált. Megbizottja a Favoritenstrasse 1. szám alatti vendéglőben 76 munkást szerződtetett is, akiknek 3 kor 20 fill., 4 korona napibért ígért, oda-vissza az utazás megtérítését, ingyenes barakbeli szállást és tüzelőt, meg hogy a munkaidő reggel 6 órától esti 6 óráig tart. Felszólította mindazokat, akik eme feltételeket elfogadni hajlandók, adják aláírásukat, mire ezután nyomban elszedte a könyveket.

Az ajánlkozó munkások elé egy iv papírost fektetett és azt valamennyiökkel aláíratta.

De keserves volt a munkások csalódása. Alig hogy megérkeztek, nyomban megtudták, hogy a munkaidő reggeli 5 órától, esti 7 óráig tart s hogy a napszám 2 kor. 40 fill. és 3 korona közt váltakozik. Sőt, hogy még az utiköltség is őket terheli, nemkülömben a barak használatáért, a fahulladékokért és szerszámhasználatért is díjat kellett fizetniük.

Nagyon természetes, hogy a munkások vonakodtak ilyen feltételek mellett a munkát megkezdeni.

Teljes 40 órai utazás után a helyszínén két napig kellett éhezniük, amíg munkakönyveiket visszakapták. Azután esendőr-kisérlet mellett a szászrégeni szolgabíró elé vezették őket, ahol jegyzőkönyvet vettek fel velük. Erre azután minden embernek adtak 1—2 koronát, amelyből a 60 fillér vasuti költséget Szászrégentől Dédáig is fődözniük kellett. A többi pénzből kenyeret vettek, hogy éhségüket csillapítsák. Ez a cég már másodizben cselekszik hasonlóan. Óva intjük tőle a munkásságot.

Első segély.

Tudjuk, hogy az államvasutaknál a kezelő és rendelő vasuti orvosokon kívül tanácsadó szakorvosok is alkalmaztatnak, kik az egyes felmerülő speciális orvosi szakkérdésekben mondanak szakvéleményt. Ez célszerű és helyes is. Elvégre nem kívánható, hogy az államvasutak főorvosi hivatala még a speciális orvosi szakkérdésekkel is megterheltessek.

De még lehetetlen is, hogy a főorvos egymaga minden egyes orvosi speciális szakmában szaktekintély legyen.

Van a magyar államvasutaknak kinevezett sebészi, szemészeti, belgyógyászati, sőt *nőgyógyászati* tanácsadó szakorvosa is, de *nincs tanácsadó szakorvosa az életmentés és első segítség* nyújtásra, erre a *nagyon is fontos* szakra a vasutaknál. Már pedig úgy hisszük, hogy az életmentés és első segítségnyújtás kérdése a vasutakra nézve a saját jól felfogott érdekében is, de meg az utazó közönségre való tekintettel is van annyira fontos, hogy ezen kérdés rendezésére megfelelő hozzá értő szakorvost alkalmazzon.

Kételkedhetünk-e például ottan — írja a *Közlekedés és Közgazdaság* — mennyire megnyugtató hatással lenne az utazó közönségre, ha tudja, hogy a vonatot kísérő vasuti személyzet kellőképpen van kioktatva az életmentés és első segítségnyújtás szükséges tudnivalóiból és fel van szerelve kellőképpen a segítségnyújtáshoz megkivánt minden segédeszközzel.

Avagy nem járna-e nagy anyagi megtakarítással is a vasutakra, ha — mondjuk — valaki valamely vasuti baleset folytán olyan sérülést szenved — például egy nagy ütőer külső vérzése —, hol a gyorsan és helyesen nyújtott első segítség feltétlenül életmentő lehet, míg a segítség késése vagy elmulasztása feltétlenül halálos. Ez utóbbi esetben kétségtelenül nagyobb kártérítés háramlik a vasutakra.

Bármiképp nézzük azonban e kérdést, s fontos az, hogy a vasutaknál az életmentés és első segítségnyújtás kérdésének megoldása égető szükség, annak minél hamarabb leendő megvalósítása halasztást nem tűr. A közönség nap-nap után utazik, baleset pedig bármely pillanatban bekövetkezhetik.

A vasuti személyzet praktikus és megfelelő kioktatásáról, valamint a vasutak kellő felszereléséről minél hamarabb gondoskodni kell.

Az iglói főnök.

Multkori cikkünkkel kapcsolatban az eredeti cikk beküldője a következőket írja:

A mult hónapban, amidőn az üzletvezetőség kiküldötte, *Móri König ur*, itt járt a jegyzőkönyv felvétele végett, mindjárt gondoltuk, hogy nem azért hallgatják ki a személyzet *egy részét*, mintha a hírek igaznak bizonyulnának s azután a főnök urakat büntetnék meg embertelen bánásmódjukért, hanem a *cikk szerzőjét akarták kézrekeríteni*. Ezek az urak azt gondolják, hogyha meg is tudnák bélyegezni a cikk íróját a gyalázatosságok netovábbjával, amitől ez a két basa nem riadna vissza, hát akkor azután meg volna mentve a haza, no meg a főnök urak jó hirneve.

Hát bizony pedig, amit megirtunk, az nem is minden, mert a jó izléssel nem tartottuk összeférhetőnek mind azt meg írni, amit velünk jogtalanul cselekednek.

Egy vonatmálházó már elég erősnek érezte magát, hogy utra menjen, jelentkezett tehát Szövérfinél, aki megkérdezte tőle, hogy a kar-jelző, ha szabadra áll, hát hány fokon áll? A szegény legényke megijedt-e a váratlan fogadtatáson és zavarában azt találta-e felelni, hogy 44 vagy hogy 46 fokon áll-e, nem tudjuk, de *Szövérfi ur* a felelet után egyik karját a másikba csapta s azt mondta az illetőnek: „*Igen, 46 fok a feleségébe!*“

Megjegyzendő, hogy a kihallgatás nem is volt általános, mert ha nem válogatták volna ki a személyzetet, hanem sorba kérdgették volna, ahogy jött, akkor *Móri*

König bizony szép dolgokat hallhatott volna. Egyébként, ha egy szó is lett volna csak a cikkben, ami nem igaz, akkor már rák rontott volna a Vasutas Szövetség. Vártuk is. Hát miért nem cáfoltak az urak? Hol van most a Vasutas Szövetség szerkesztője? Csak nem a medvék téli szerepét játssza?! A Vasutas Szövetség hallgatása annyit tesz, mint a tények megtörténének igazolása!

Közgyűlés Kassán.

Öt szerettünk volna lenni a kassai szentek közgyűlésén, de nem birtunk a fővárosból szabadulni. A kassai szociáldemokrata párt titkárát kértük fel, hogy a közgyűlésről tudósítást írjon. Meg is felelt eme feladatnak s bárha távol áll is a kassai szentek mozgalmától, mégis igen hü képét rajzolja az alábbiakban a szentkoronás szövetségnek.

Tudósítása így szól:

Vasárnap, e hó 5-én, délután 4 órára volt a „szentek” közgyűlése egybehiva. Külön e célra hektografált meghívók voltak kiragasztva a sinek mentén mindenütt. Hat óratájt összejöttek hatan (a mult közgyűlésen nyolcan voltak és azért nem is tartották meg), tehát dacára a sok meghívónak, egyetlen egy se írta alá a megbízóleveleket és nem is jelentek meg. A hangzatos napirendre nem voltak kíváncsiak. Utolsónak érkezett a pénztáros, aki a gyűlést a következő szavakkal nyitotta meg és zárta is be egyuttal: „No az istenét, holnap lesz egy nagy gyűlésünk! Kijelentem az embereknek, hogy van a szövetségnek 400 koronája. Idehozatom a cigányokat, ehethat mindenki, amit akar! Akkor tudom, hogy annyian leszünk, hogy kinyithatjuk a harmadik szoba ajtaját is és azután elmondhatjuk, hogy az utolsó gyűlésünk sikerült!!

*

A pénztáros ur érzi, hogy ez lesz az utolsó közgyűlés. Ő tudja, miért . . .

A rászédett fűtők.

Valamikor, nem is olyan régen, a Máv. dobszóval hirdette, hogy a fűtők megalakították a vontatási vagy miféle szövetséget.

Minden fűtőháza kifüggesztették, hogy „tessék belépni a szövetségbe”.

Csakhogy senkinek sem volt kedve hozzá. A szétszórt nyomtatványok sem tették meg a hatást. Hát a Máv. költségén elkezdtek gyűléseket tartani. Oktató termekben, laktnyákbán, fűtőházakban folyt a szóözőn a sokféle vasutas szövetségekről és a Máv. kirendelt szónokai nagyhangon hirdették, hogy egyedül a fűtők szövetsége az igazán üdvözítő. Minden ilyen értekezleten diadallal mutogatták Marx János igazgató sürgönyét, amelyben „isten áldását kéri az új szövetségre”.

Hát az uristen nem akarta áldását adni. Sem az uristen, sem Kossuth Ferenc, de még Andrássy Gyula gróf sem. Az uristen áldása még odáig sem vitte a fűtők szövetségét, hogy legalább az alapszabályok szentesítésére bírta volna a kormányt.

Bárha a Máv. igazgatósága eskü alatt ígérte, hogy két hét alatt „meglesznek az alapszabályok”, a kegyelmes urak még sem hagyták jóvá. No de így blamálni az isten-áldást!

A fűtők ugyan nem vesztek semmit sem, ha az oly epedve várt alapszabályokat nem is hagyták jóvá. Legfeljebb, hogy később gyürkőznek az erőteljes szervezkedéshez.

Mennyi szép dolgot lehetett volna azalatt is alkotni, amíg a Máv. igazgatóság csak úgy hitegette, csalogatta őket az alapszabályokkal.

A fűtők azonban kiköszörülhetnek a csorbát: kétszeres erővel látnak az öntudatos szervezkedéshez.

A lilomtipró

ellen értesülésünk szerint a Máv. igazgatósága fegyelmi vizsgálatot indított.

Lapunk leleplezése után másnap már vizsgáló bizottság ment ki az északi főműhelybe és megkezdődött a jegyzőkönyvezés. A bizottság a telepen lakó leányok közül többeket meghívott a jegyzőkönyv-fel-vételhez.

Alkalmunk volt a jegyzőkönyvbe betekinteni, amely mindenben megerősítette a Hottye ellen emelt vádjainkat.

A csapdába került vércse úgy akar menekülni a bűn következményeitől, hogy 6—8 éves leányokat és azok szülőit állítja elő ártatlansága bizonyítására. Mi elhisszük, hogy Hottye a 6—8 éves leányokat nem bántotta, azonban a jegyzőkönyvben 14 éves leánynak a vallomása is szerepel, akit már Hottye ur megtisztelő (?) bizalmával akart kitüntetni.

Egyébként, amint értesülünk, a telepen megindult a toborzás a mentőtanuk után, akikkel Hottye ur azt akarja bizonyítani, hogy még sohasem látták őt a bűnös merényletek elkövetésénél, ennélfogva ártatlanul vádoljuk. Nos, mi sem voltunk Hottye ur bűneinek szemtanui, de mégis ismételtlen hangoztatjuk és fentartjuk a vádat ellene.

Ez a dolog annyira felkorbácsolta már a szenvedélyeket, hogy csak a teljes igazság felderítése hathat megnyugtatólag a kedélyekre. Ezért tehát arra kérünk mindenkit, hogy az eltussolás helyett csak az igazságot szolgálja, mert mi nem nyugszunk addig, amíg — ha kell bírói eljárással is — az igazságot napfényre nem segítjük.

A Máv. jutalmaz.

Le a kalappal a Máv. igazgatói ellőtt, akik meg tudják becsülni az igazi érdemet. A munkások gyönyörrel viselhetik el ezután a 24 órás szolgálat gyötrelmeit, a kisistenek szekaturáit, az elismerés végül nem marad el. A Máv. most hivatalosan jelenti a következőket:

Megjutalmazott mozdonyvezetők. Molnár Tamás zágrábi mozdonyvezetőnek, aki szolgálati éberségével egy baleset elhárításához hozzájárult, a Máv. lelkiismeretes szolgálatáért elismerését fejezte ki. — Kőszeghy Henrik mozdonyvezetőt, aki egy váratlanul bekövetkezett töltéscsuszamlásnál kifejtett figyelmes, éber szolgálatával egy végzetessé válható balesetet hártott el, a Máv. 50 koronával megjutalmazta. — Harai József hatvani mozdonyvezető dicséretben részesült.

Molnár Tamásnak tehát elismerését fejezte ki az igazgatóság s Molnárban remélhetőleg van annyi idealizmus, hogy ez sokkal többre becsüli, mintha például fizetés-emelésben részesült volna. Bizonyára átengedi az elismerésnek ezt a módját a protekciós, tehetetlen, produktív munkára képtelen heréknek, akik oly sokan vannak a főbb hivatalokban. Molnár Tamás elismerést kapott s örömjongása bizonyára hangosabb lesz, mint éhes gyomrának korgása.

Kőszeghy Henrik mozdonyvezető az erkölcsi elismerésen kívül anyagi elismerésben is részesült. Ötven koronát kapott, mert elhárított egy végzetes balesetet s megmenetett több emberéletet. Feltűnő azonban, hogy a megmentett emberéleteket csupán ötven koronára becsüli a vasutigazgatóság. Tán csak nem Kossuth és Szerényi ültek ez alkalommal a vasuton?

Boszniából.

A következő sorokat kaptuk:

A sarajevoi rendőrség ritkítja párját a szocialista üldözésben. Ezt eléggé illusztrálja az alábbi eset:

A munkáskongresszus betiltásának következményeiből csak egy esetet hozunk fel, Nenadovič elvtárs elfogatását, bezárattatását és eltoloncoltatását.

A kongresszus betiltását követő napon fogták el és minden vizsgálat nélkül elítél-

ték 14 napi elzárásra és ennek kitöltése után Szerbiába való eltoloncolásra. A táplálékát ez idő alatt száraz komiszkenyér és víz képezte. Több elvtárs vitt fel friss kenyeret, húst, süteményt, kérve a rendőrkapitányt, hogy adnák át Nenadovič elvtársnak. A kapitány ur azzal utasította el őket, hogy kérésüket nem teljesíti, mert lehet, hogy az élelmiszerek megvannak mérgezve.

Továbbá észrevette a rendőrség, hogy egy ház udvarából fel lehet látni Nenadovič elvtárs cellájához, azonnal beszegezették az ablakot s így elvtársunknak sötét cellában kellett eltölteni a red kiszabott időt. Tehát még a nap sugarával sem volt szabad közvetlen érintkezésben lenni. Kitöltvén rab-ságát, azt sem kutatták hová való, elég volt annyi, hogy az apja szerb volt s így Szerbiába toloncolták. Hat fegyveres rendőr kíséretében külön vasúti kocsi kísérték a határig, ahol átadták a szerb rendőrségnek, figyelmükbe ajánlva mint veszedelmes lázítót, hogy kellően viselje gondját. Ezután, mint akik jól végezték dolgukat, visszaindultak Sarajevoba, jelentvén, hogy rendben a dolog. A sarajevoi rendőrség boldog volt. Azt hitte, ezzel most már vége a szocializmusnak. Röhögtek, mulattak, hogy jól sikerült a szerbet Szerbiába küldeni. Azonban mi történt? Pár nap múlva a szerb rendőrség visszaküldte Nenadovič elvtársat, mondván, hogy nekik egy osztrák-magyar, illetve bosnyák alattvalóra semmi szükségük sincsen. Kisült ugyanis, hogy nevezett elvtársunk boszniai állampolgár és Sarajevo mellett, egy kis falucskában bir illetőséggel.

Ebből azt kell hinnünk, hogy a sarajevoi rendőrség fejeit a szocialista üldözési mánia annyira elfogta, hogy őrzöngésükben már azt sem tudják, hogy mit is csinálnak.

Bolondházat Sarajevonak, mert már az örült vaskalaposoktól ki sem tehetjük a lábunkat az utcára!

Vasutassors.

Billéd állomáson a Temesvárról Nagyszentmiklóstra menő személyvonat Barna József mozdonyvezető fejét összezuzta. A szerencsétlen vasutas nyomban meghalt.

Hol a főfelügyelőség?

A minden lében kanál főfelügyelőség soha sincs ott, ahol lennie kellene. Amikor jogfosztásról van szó, nyomban ott terem és segítőkezét nyújt. Bezzeg másképpen áll a dolog, amikor a vasut sinbetyárai ellen kellene eljárniok!

Hányszor felhívtuk már direkt és indirekt a főfelügyelőség figyelmét a nagyváradi állapotokra, még azonban nem igen lehetett ideje, hogy az ottani munkásság sérelmével foglalkozott volna. Minek is? Hiszen csak munkásokról volt és van szó.

Éppen a nagyváradi vasúti munkások azok, akik kategóriák szerint még a tulajdon feljebbvalóikhoz is a kérvények özönét nyújtották be, anélkül azonban, hogy ezek kedvező elintézésére még csak reményt is táplálhatnának.

És hogy a sérelmek bőséggel vannak, arról bőséges bizonyítékot szolgáltat az előttünk fekvő levél.

Java része a panaszoknak már régóta ismeretes olvasóink előtt. Most csak egy pár újabb dologgal akarjuk a főfelügyelőség nyári pihenőjét megzavarni.

A levél azt írja, hogy szombat esténként 8—10 pályafentartási munkást, a munkából visszatartanak inspekciós szolgálatot tenni s anélkül, hogy pihenőre térhetnének, újból meg kell kezdeniök a szolgálatukat. Ez az inspekciós szolgálat szombat este 6 órától, hétfő reggel 6 óráig tart és egyetlenegy fillért sem fizetnek a 36 órás szolgálat fejében. Még a napibért sem, nem is szólva arról, hogy ezért a szolgálatért még magasabb külön díjazás is járna. Igaz, hogy csak akkor dolgoznak, ha valami sürgős munka

fordul elő, de ezt sem díjazák, sőt, ha valamelyikük csak egy rövid időre is eltávozik, hát akkor csak győzze a sok koronás büntetéseket elviselni.

Annyi bizonyos, hogy a munkásság elkeseredése teljes mértékben érthető és nagyon helyes, hogy tiltakoznak ellene.

A betegsegélyző járulék körül felmerült visszásságokról már irtunk. Ha a Máv. nem hajlandó orvoslást nyújtani, ha szóvalan türi, hogy zsarolják a munkásokat, hát akkor gondunk lesz rá, hogy az Országos Pénztár tartson vizsgálatot a nagyváradi osztálymérnökség szemétdombján. Mert a főfelügyelőségnek nyugós ez a munka. Nem szívesen jár közben, amikor munkásvédelemről van szó. Pedig hát jó volna azt is megtudni, hogy miért vonták meg az 50. számú *Hivatalos Lapban* olyan szentül biztosított kedvezményeket? Hol van a szabadjegy? Miért nem állandó munkás a nagyváradi osztálymérnökséghez tartozó pályamunkás, még ha 20 évet is dolgozik egyfolytában? Miért vonták vissza a bevásárlási igazolványokat?

Ezekkel a kérdésekkel foglalkozzék a főfelügyelőség! Tegye a mutató ujját az orra hegyére és gondolkodjék: *ki izgatja a munkásságot? A „lelketlen izgatók”, vagy pedig a még lelketlenebb sinbetyárok, akik zsarnokilag megfosztják a vasutasságot a szerzett jogoktól.*

A Máv.-nál milliókat lopnak, sápolnak. De még a legnagyobb panamista is valóságos dzsentilmén azokhoz képest, akik a munkásokat garasokkal rövidítik meg.

Talán ennek az állításnak a való volta mégis csak közbelépésre indítja majd a főfelügyelőséget. Ideje volna. Legfőbb ideje. Ne tessék alkalmat és anyagot szolgáltatni az izgatóknak.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleményei.

Központi iroda: VII., Garay-utca 16, I. em. 6. ajtó.

A szövetség központjának telefonszáma 76-01.

Értesítés.

A központi irodában a hivatalos óra délután 9 órától 1 óráig és délután 3 órától este 7 óráig tart.

Tagtársainkat értesítjük, hogy összes szobeli ügyeik csakis 6 órától 8 óráig, ünnepek és vasárnapokon pedig délelőtt 9 órától 12 óráig intézhetnek el.

A helyi csoportok közleményei.

A ruttkal helyi csoport július hó 16-án, este 7 órakor rendkívüli közgyűlést és július hó 23-án, este 7 órakor taggyűlést tart.

Az újszolinai tagtársak szíveskedjenek tagsági könyvecskéiket ellenőrzés végett a bizalmiférfiainknak átadni.

Az istvántelki helyi csoport vezetősége felkéri a tagtársakat, hogy tagsági könyvecskéiket ellenőrzés végett a helyi csoport vezetőségéhez szolgáltatassák be.

A budai helyi csoport vezetősége felszólítja hátralékos tagjait, hogy hátralékaikat rendezzék, mert ellenkező esetben az alapszabályok értelmében a tagok sorából törölni fogja.

A nyugati helyi csoport könyvtára minden kedden este 7-8-ig van nyitva. A kibővített könyvtár jegyzéke is megjelent s darabonként 12 fillérért kapható.

A kaposvári helyi csoport folyó hó 18-án, szombaton este 7¹/₂ órakor, az egyleti helyiségben (Sánta-féle vendéglő) taggyűlést tart. A tárgyak fontossága miatt tömeges megjelenést kérünk.

A vezetéség.
Az orosházi helyi csoport 1908. évi július hó 12-én taggyűlést tart, melyre kérjük a tagtársak pontos megjelenését. A tagsági könyvecskéik ellenőrzés végett kérjük magukkal hozni.

A vezetéség.
Az északi helyi csoport e hó 16-án fontos napirenddel taggyűlést tart. A tagtársak szíves megjelenését kéri.

A rákoskeresztúri helyi csoport folyó hó 12-én fontos napirenddel taggyűlést tart. A tagtársak szíves megjelenését kéri.

A helyi csoportok vezetőségelt arra kéri, hogy a taggyűlések hirdetése alkalmával a gyűlés helyét és óráját is szíveskedjenek a központi irodának bejelenteni. Enélkül érkező bejelentések közlése a szaklapban teljesen céltalan.

A jövő feladatai.

Négy éve immár elmúlt, hogy a vasuti munkások elindultak a szervezkedés rögzös útjára. Két éve pedig, hogy szövetségbe tömörültek. Ha most rövid visszapillantást teszünk mozgalmunk aránylag rövid múltjára. lehetetlen, hogy le ne vonjunk magunknak bizonyos tanulságokat a jövő feladatait illetőleg.

A vasuti munkások mozgalma a legviharosabb időben keletkezett. Még e lapnak olvasása is oly megbocsáthatatlan bűn volt, hogy a vasuti munkások csak legnagyobb titokban merték kezükbe venni. A megrendszabályozásnak éhség-korbácsával sujtották azt a vasutast, akiről csak sejtették is, hogy a szervezettel némi összeköttetést tart fenn.

Azonban átélttük ezt a korszakot is és a vasuti munkásmozgalom is átesett azon időközön, amelyeken minden ilyen mozgalomnak át kell esnie, amidőn magával az államhatalommal kell felvennie a harcot.

Jött a mozgalomnak a második korszaka. A vasutasok minden rangu és rendű kategóriája csak egy özőnlött a különböző szövetségekbe, úgy hogy az összvasutasmozgalom elég gyorsan tudott erkölcsi nyomást gyakorolni a kormányra és cselekedetre bírni. A vasuti munkások országos szövetsége már megalakulásakor oly taglétszámmal rendelkezett, melyhez hasonló példa nincs a munkásmozgalom történetében. Ez a taglétszám igen rövid idő alatt megkészsereződött, úgy hogy az osztálytudatos munkásszövetségek között első helyen vezettünk.

Mihelyst azonban a nagy mozgalom hullámai elsimultak, minden egyes vasutasszövetségben mintha elváltak volna minden mozgalom természetes előre való fejlődését.

A gombozó vasuti egyesületek a fizetésrendezés tényében minden erkölcsi erejüket elvesztették. Miután foglalkozni valamivel mégis csak kellett, elkezdtek tehát a tchenészet-től kezdve, egész az árvaház eszméjével foglalkozni. Annak a lomha szent szövetségnek, amely a hivatali levonás és tagsági kényszerítés folytán rendelkezik csak még tagokkal, mint egy nyög fekszik a hátán egy viharedzett kalandor politikus. A legteljesebb rothadás belül, ezzel a pár szóval lehet jellemezni a szent szövetség mai egyesületi életét.

Ez azonban ne okozon nekünk fejfájást. Mi, mikor mozgalmunkat indítottuk, tudtuk, hogy kulturtörténelmi feladatot teljesítünk. A gazdasági fejlődés örök törvénye kényszerített erre az utra, amelyről semmiféle megfélemlítés és erőszak le nem teríthet.

Azonban ezen feladatunkat hiven csak akkor tölthetjük be, ha a mostani stagnációs állapotokat teljes erőnkiből megszüntetni igyekezünk. Keresnünk és kutatnunk kell az okát, hogy ha meg is tartottuk a taglétszámunkat, miért nincs az eleven és pezsdülő élet a szervezetünkben, amely mozgékony-ság eleven hirdetője a szervezet egészséges életének és fejlődésének. Mi, akik a legnemesebb célokat tűztük ki magunk elé, nem merülhetünk ki egy-egy kedvezmény és bérjavítás elérésében. Ha ez úgy volna, nem volna más, mint lekenyerezése az egész mozgalomnak, amit oly nehéz és sok áldozatot hozó munkával tudtunk csak megteremteni.

Éppen ideje volna, hogy a vasuti munkások elhagynák azt a rossz szokást, hogy saját ügyükért egyidőben hamar fellelkesednek, de épp olyan hamar újra lelohadnak. Nagy dolgokat nem lehet azzal elérni, hogy bizonyos ideig lelkesedünk, aztán nem törődünk a szervezet ügyével semmit sem.

Szemünk előtt vonulhat el a múlt. Szövetségünk és szervezetünk még nagyon fiatal. Más szervezet ily időben még gyermekvilágát éli át, mi már nehéz harcokat küzdöttünk keresztül. Gondoljanak csak vissza a vasuti munkások arra, hogy mióta szövetségünk van, mióta lapunk van, mennyivel javult a helyzetünk.

És vajjon, ha nem küzdöttünk volna, hogy a vasuti munkásokat felrázzuk a régi közönyösségből, ott volnánk-e ma már, ahol vagyunk? Korántsem. A félrevezetett és tudatlanságban tartott vasutasokat felrázni és öntudkra ébreszteni óriási munka. És most, mikor már némi büszkeséggel tekinthetünk vissza a multra, megállhatunk-e csak egy pillanatra is? Nem. Semmiesetre sem! Sőt az igazi agitációs munkánknak még ezután kell következnie.

Kinevezett kartársainkat kell felrázni. Soha jobb és kedvezőbb alkalom nem volt, mint most. A fizetésrendezéstől elbódított kinevezettek kezdenek már feleszmélni. Az ötven forintos évi javításkeretek, már rég átlépték a megélhetés létkereteit.

Ha agitálunk, a szakállgrófnál gyűlöttebb alak nem lesz a vasutasok között. A mai viszonyokat nem szabad kihasználhatlanul egy pillanatra sem hagynunk.

Ne várjunk tehát, hanem a tehetetlen panasz helyett cselekvés legyen előttünk.

Menjünk széjjel mindenfelé az országba és ne pihenjünk sohasem. Ne fáradjunk bele soha az elveink terjesztésében. Magyarázzuk meg a mai viszonyokat úgy a vasuti munkásoknak, mint a kinevezetteknek, ha kell egyszer, ha kell ezerszer is. És legyünk meggyőződve róla, hogyha mi bele nem fáradjunk az elv terjesztésébe, akkor minden vasutas meg fogja érteni azt a egyszerű, de hatalmas igazságot, hogy akik egyik munkában, azoknak egyiknek kell lenniük az életben és annak küzdelmeiben is.

Szeretettel és gondossággal foglalkozunk minden olyan ügygyel, amely szövetség és szervezeti életünket érinti. Menjünk el gyűléseire és értekezleteire, vegyünk részt annak minden működésében. Akiről tudjuk, hogy elhanyagol valamit, azt szorítsuk kötelességeinek teljesítésére.

A jelenlegi viszonyok között a munka sok, de ha kiveszi mindenki a részét belőle, egyre kevés jut.

Fel az új munkára, öntudatos vasuti munkások!

Kezdődjön az új élet, a hatalmas erkölcsi erőt képviselő hatalmas mozgalom.

Elérkezett az idő az új agitációra. Ha agitálunk, mienk a jövő! Előre!!

MÁV. KONZUM-ÜGYEK.

A konzum alapszabálymódosításának tervezete.

E határozathoz képest az alapszabályok a következőképpen módosíthatnak:

3. §. Régi szöveg.	3. §. Új szöveg.
A szervezetek tartalma, a tagok felelőssége.	A szervezetek tartalma, a tagok felelőssége.
A szervezetek bizonytalan időre alakul; a tagok felelőssége korlátolt, azaz minden egyes tag a szervezet kötelezettségeiért csak lekövetett üzletrésze erejéig felelős.	A szervezetek bizonytalan időre alakul; a tagok felelőssége korlátolt, azaz minden egyes tag a szervezet kötelezettségeiért egy üzletrésze erejéig felelős.
4. §. Régi szöveg.	4. §. Új szöveg.
Üzletrészek.	Üzletrészek.
Egy üzletrészt 20 koronában állapítatik meg, mely összeg a belépéskor egyszerre, vagy a belépéstől számított legfeljebb tíz egymásután következő egyenlő havi részletben fizetendő be.	Egy üzletrészt 30 koronában állapítatik meg, mely összeg a belépéskor egyszerre, vagy a belépéstől számított legfeljebb tíz egymásután következő egyenlő havi részletben fizetendő be.
A tagok üzletrészeik után az üzlet eredményéhez mérten legfeljebb 4%-ig terjedhető kamatokban részesülnek azon naptól kezdve, melyen az üzlet részletesen befizettetett, azon üzleti év végéig, melyben a tagság megszűnik.	A tagok egynél több üzletrészt is jegyezhetnek. A jegyezhető üzletrészek mennyiségét az igazgatóság határozza meg.
Az igazgatóság által a 6. §-ban foglalt felhatal-	A tagok üzletrészeik után az üzlet eredményéhez mérten legfeljebb 5%-ig terjedhető osztalékban (kamatokban) részesülnek azon naptól

mazás alapján visszafizetett üzletrész után kamat nem jár.

6. §.

A tagság megszűnése.

(A § ötödik és következő bekezdései.)

Régi szöveg.

A szövetkezetből egészen vagy egyes üzletrészekre nézve kivált tagok és örökösök a szövetkezet irányában mindazon szövetkezeti kötelezettségekért, melyek a kiválás időpontjáig keletkeztek, *aldírt üzletrészeik erejéig* a tagság megszűnésének napjától számítandó egy esztendőig felelősek.

Ha az *aldírt üzletrész teljesen befizetett, a kiválás három havi előzetes felmondással bármikor megtörténhetik.*

Felmondáskor a tagsági s bevásárlási igazolvány a felmondásnak rávezetése végett bemutatandó; a felmondásnak bevezetése után ezen igazolvány visszaadatik, melynek alapján a tag a felmondás leteltéig még vásárolhat.

Akár felmondással, akár más módon történt kiváláskor a tagsági s bevásárlási igazolvány a szövetkezetnek *azonnal* visszaadandó; a befizetett üzletrésztől a tag ilyen esetben külön elismervényt követelhet.

A szövetkezetből kivált tagok, illetőleg az örökösök a kiválási évről szóló zárszámadás szerint reájuk eső kötelező egy üzletrésznek kiadását csak a tagság megszűnésének napjától számítandó egy év lefolyása után követelhetik.

Ugyanennek van helye akkor is, ha a tag nem minden üzletrészére nézve lép ki a szövetkezetből.

Az igazgatóság felhatalmaztatik, hogyamennyiben a szövetkezet pénzügyi érdekei megengedik, *egyes tagoknak üzletrészeit* indokolt esetekben kivételesen haladéknélkül kiadhassa.

Az üzletrész kiadása alkalmával a szövetkezet az illető tag ellen netalán fennálló követelésére nézve magát az üzletrészből minden bírói közbenjárás nélkül kielégítheti.

9. §. A fogyasztási cikkek kiszolgáltatása s a hitel megszabása.

A §. harmadik bekezdésének következő szövege:

„mely azonban az évi fizetést élvező tagoknál a tehermentes havi fizetés, a napidijasoknál és napibéreseknél pedig a tehermentes félhavi (esetleg egyheti) járandóság $\frac{3}{4}$ -ed részét meg nem haladhatja“.

Továbbá hatodik bekezdésének következő szövege:

„Minden tag belépésekor bevásárlási könyvet kap, amelybe minden bevásárlás alkalmával a szövetkezetnek erre hivatott

kezdve, melyen az üzletrész teljesen befizetett.

6. §.

A tagság megszűnése.

(A § ötödik és következő bekezdései.)

Új szöveg.

A szövetkezetből egészen vagy egyes üzletrészekre nézve kivált tagok és örökösök a szövetkezet irányában mindazon szövetkezeti kötelezettségekért, melyek a kiválás időpontjáig keletkeztek, *egy üzletrész erejéig*, a tagság megszűnésének napjától számítandó egy esztendőig felelősek.

A kötelező *egy üzletrész mindenkor csak írásban és mindenkor csak december hó 31-ére mondható fel, a felmondásnak azonban legkésőbb október hó 1-ig kell megtörténnie. Később beérkező felmondások csak a következő év december hó 31-ére bírnak érvényesül.*

Felmondáskor a tagsági és bevásárlási igazolvány a felmondásnak rávezetése végett bemutatandó; a felmondásnak bevezetése után ezen igazolvány visszaadatik, melynek alapján a tag ugyanazon év december hó 31-ig még vásárolhat.

Akár felmondással, akár más módon történt kiváláskor a tagsági s bevásárlási igazolvány a szövetkezetnek *azonnal* visszaadandó; a befizetett üzletrésztől a tag ilyen esetben külön elismervényt követelhet.

A szövetkezetből kivált tagok, illetőleg az örökösök a kiválási évről szóló zárszámadás szerint reájuk eső kötelező egy üzletrésznek kiadását csak a tagság megszűnésének napjától számítandó egy év lefolyása után követelhetik.

A köteles üzletrészen felül jegyzett üzletrészek (4. §) kivánatra 150 koronáig 8 napi, 500 koronáig 1 havi, 1000 koronáig 3 havi, ezenfelül 6 havi előzetes felmondás mellett visszafizetnek. A *kifizetés napjáig esedékes osztalék (kamat) az üzleti év lezárását követő közgyűlés után fizetetik ki.*

Az igazgatóság felhatalmaztatik, hogyamennyiben a szövetkezet pénzügyi érdekei megengedik, a köteles *egy üzletrészen felül jegyzett üzletrészeket* indokolt esetekben kivételesen haladéknélkül kiadhassa.

Az üzletrészek kiadása alkalmával a szövetkezet az illető tag ellen netalán fennálló követelésére nézve magát az üzletrészből minden bírói közbenjárás nélkül kielégítheti.

közége a bevásárolt cikkek árának összegét bejegyz. Minden év januárjában köteles a tag bevásárlási könyvét a szövetkezeti irodában bemutatni, hogy a naptári év végéig, december 31-ig terjedő időre eső bevásárlás végösszege megállapítható és a reá eső nyereségrészesedés kiszámítható legyen“

törlendő és a hatodik bekezdés helyébe a következő szöveg illesztendő:

„Belépésekor minden tag tagsági és bevásárlási igazolványt kap.“

A hetedik (utolsó) bekezdés „nyereségből“ és „visszatérítésben“ szavak közé „a közgyűlés által megállapított kulcs szerint“ szavak szurandók be.

10. §.

Régi szöveg.**Az üzletrészek és üzleti feleslegok hováfordítása, tartalékalap képzése.**

Az üzletrészek az üzlet berendezésére, a fogyasztási cikkek bevásárlására s az üzlet folyó kiadásainak fődözésére fordítatnak.

A mutatkozó üzleti felesleg visszatérítésére, a tartalékalap gyarapítására és az üzletrészek kamatozására fordítandó, de ez a kamatozás az üzletrészek $\frac{4}{100}$ -át meg nem haladhatja.

10. §.

Új szöveg.**Az üzletrészek és üzleti feleslegok hováfordítása, tartalékalap képzése.**

Az üzletrészek az üzlet berendezésére, a fogyasztási cikkek bevásárlására s az üzlet folyó kiadásainak fődözésére fordítatnak.

A mutatkozó üzleti felesleg a tartalékalap gyarapítására, az üzletrészek osztalékára (kamatozására) és a fogyasztók nyereségrészesedésére fordítandó.

12. §. Közgyűlés.

A harmadik bekezdés végére a következő szavak illesztendők: *A közgyűlést közvetlenül megelőző három nap alatt az igazolványok kiszolgáltatása nem követelhető.*

A negyedik bekezdés első sorában ez a szó: „azonban“ töröltetik.

13. §. A közgyűlés hatásköre.

Az 1. pontban az „előmozdítása“ szó helyett: „*elmozdítása*“ iktatandó.

A 2. pont harmadik sorában a „hováfordítása“ és „iránti“ szavak közé: „*esetleg a veszteség fődözése*“ szavak illesztendők.

14. §. Igazgatóság.

Az első bekezdés utolsó sorában a „Budapestben“ és „laknak“ szavak közé beiktatandó: „*vagy a távolsági forgalom első vonalszakaszán belül*“.

15. §. Az igazgatóság hatásköre.

A 7. pont ötödik sorában a „határozata“ és a „közgyűléshez“ szavak között „a“ betű helyett beiktatandó: „*az évi rendes*“.

16. §. A felügyelő bizottság.

Az ötödik bekezdés harmadik sorában a „tárgyazó“ és „indítványokat“ szavak közé beillesztendők e szavak: „*esetleg a veszteség fődözete iránti*“.

19. §.

Az első bekezdés utolsóelőtti sorában a „hetedik“ szó helyett: „*nyolcadik*“ illesztendő, a tizedik bekezdés harmadik sorában pedig a „befizetett“ és „üzletrészeik“ szavak közé a „*köteles*“ szó iktatandó.

Budapestben, 1908 július havában.

Az igazgatóság.

Balesetek mindenütt.

Ez az esztendő szomorú krónikája lesz a vasuti baleseteknek. Az örökké éhes töke, nem tekinti a vasutak biztonságát, nem tekinti az utazó közönség védelmét, a főcél minél nagyobb hasznot kicsiholni a vállalatból, ha mindjárt ezernyi veszélyt is rejt ez a cél magában.

És ahányszor baleset történik, a vasutársaságoknak legelső dolga bünbakot keresni. Az aranyozott és pléhgalléros urak között sohasem ilyeneket. Leszállna a rangban alacsonyabban állóhoz, miként a hajduszoboszlói baleset alkalmával is tették. Ennek a katasztrófának **4 halott és 30 sebesült esett áldozatul.**

A katasztrófa okozója ki lenne más, mint a — váltóór. Fejlesztett, kapkodó vizsgálat mindjárt a vonal legutolsó páriáját, a váltóórt rántja elő és hír szerint már le is tartóztatták. A mi értesülésünk mást mond. *Nem a váltóór az okozója a katasztrófának, hanem a rossz váltó, melynek ellenőrzésére nem a váltóór, hanem a felebbvalói a hivatottak.* A váltó rosszul működött, mert egy szögecske kiesett. A váltó működésének ellenőrzésére hivatottak most a váltóór nyakába akarják varrni a felelősséget, holott a vétkes könnyelműség azokban keresendő, akik a váltó és a váltóór működésének ellenőrzésére hivatottak volnának. A vizsgálat célzatosan titkolja, hogy a váltó rossz volt, hogy a váltószög kiesett és ez okozta a katasztrófát. Nem egy ember, nem a szegény váltóór a bűnös, hanem bűnösöket az aranyozott urak közt kell keresni és ne áttallják bevallani akkor, mikor a halottakkal és sebesültekkel beszámolnak, hogy a rettenetes katasztrófa okozója bűnös könnyelműség volt és ebben a váltóór nem részes. A mindenható Kossuth Ferenc vasutas-miniszter ur fenhatósága alá tartozó Máv. vonalon nem biztos többé az utasok és vasutasok élete, mert a vasutasok aranyzinóros urai, a Batthyány grófok uszályhordozói tudnak ugyan politizálni, klikkeket teremteni, de kötelességük teljesítésével nem törődnek, amire a hajduszoboszlói vasuti katasztrófa megdöbbentő bizonyíték.

Természetesen nyomban megjelent a Máv. hivatalos jelentése is, amely így hangzik:

A budapest—kőrösmezei vonalon közlekedő 1707. számú személyvonat hétfőn, e hó 6-án éjjel 11 óra 6 perckor Hajduszoboszló állomáson az 1758. számú tehervonattal összeütközött. Az összeütközés folytán az utasok közül dr. Bakos Ödön nagylaki ügyvéd, a vasuti személyzet köréből pedig Egedi Ferenc vonatfékező meghalt. Súlyosan sérültek az utasok közül: Lavota Emilné Máv. mozdonyvezető neje, Czaban László Máv. mozdonyvezető, ennek neje s Olga nevű 8 éves leánya, Kovács Antal és leánya, Meisner Soma, Péntek (tábor debreceni lakosok, Bánrévy Géza és Weinreb Mayer szilágysomlói lakosok. A vonatszemélyzet közül súlyosan sérültek: Csuka Lajos debreceni mozdonyvezető és Papp József vonatfékező, jegyvizsgáló. Könnyen sértült az utasok közül: Rosenberg Zsigmond nagykarolyi lakos, a vonatszemélyzet köréből pedig Egey József debreceni mozdonyvezető, Ferenczy György debreceni fűtő, továbbá Faragó Sándor és Nagy Dániel debreceni főkalauzok. Összesen tehát 2-en meghaltak, 12-en súlyosan és 5-en könnyen megsérültek.

A pálya szabadabb tétetvén, a vonatok akadálytalanul közlekednek. Az összeütközést az okozta, hogy a 8. számú váltó helytelen állása folytán a személyvonat ugyanarra a vágányra járt be, amelyen a tehervonat állott. Az összeütközésben hibás Nagy József és Somogyi Lajos váltókezelők a szolgálatról felfüggesztettek és a hatóságoknak átadottak. Szigorú vizsgálat folyamatban van.

Ezzel szemben azonban Hajduszoboszlóból szerda éjjel érkezett távirat jelenti: A vizsgálat alkalmával kiderült, hogy a **váltó tényleg hibásan működött, egy acél-sodrony a készülékben már régebb idő óta megrepedt s ezenkívül még több régi és újabb szakadás tapasztaltatott a váltón.** A most készülő villamos távvezető váltókészüléket három nap mulva adták volna át a forgalomnak. Faragó Sándor vonatvezető és Nagy Dániel főkalauz sérülései halálosak. A katasztrófa áldozatainak száma kettővel szaporodott. *Kovács Antal és Péntek Gábor szabósegédek az itteni közpórházban a katasztrófánál szenvedett sérülések következtében ma délután meghaltak.* Nem lehetetlen, hogy az áldozatok száma a súlyos sebesültek közül még szaporodni fog.

A Népszava ezzel kapcsolatban a következőket írja:

Csak a váltóórt! Ha a gép összeroncsolja a munkást, ha leszédül a toronymagasból, vagy ha munkaközben menyköcsapás éri, akkor is azt mondják, hogy a szerencsétlenséget a saját vigyázatlansága okozta. A gép sohse rossz, az állvány sohsem elég magas és az istennyila sohsem elég önálló járatu ahhoz, hogy azt lehessen mondani, hogy nem hibás, nem vigyázatlan a munkás, hanem másban van a hiba, a baj.

Ha két vonat összeszalad és egy csomó halott ottmarad a forgácsesá tört kocsi alatt, ha egy nagyobb csomó utast a nyaraló helyett nyomorékan a kórházba szállít a fiakker vagy a mentőkocsi: akkor már a váltóórát kötik a csendőrök, nehogy az épkézláb maradt utasok meglincseljék.

A vizsgáló urak első gondolata a váltóór. A megriadt állomásfőnök elsősorban a váltóórra mutat:

— Ez a bűnös!

Igy volt a hajduszoboszlói katasztrófánál is. A jelentések, a hivatalosak és nem-hivatalosak, pontosan beszámolnak azzal, hogy a csendőrök vasraverték a váltóórát, tehát legyen nyugodt a tisztelt közvélemény, a bűnös nem viszi el szárazon.

Ez furcsa és nem igazságos. A szolgálatvezető tisztnek tudni kell, hogy a váltóór mit csinált és amit csinált, jól csinálta-e? Tudni kell, hogy nem álmos, nem részeg-e? Tudni kell, hogy a váltó jól működött-e, mikor beigazították, helyes sínparra szalad-e majd a vonat? Tudni kell, hogy a váltónak nincs-e valami szerkezeti baja, ami katasztrófát okozhat? Hát miért nem tudták Hajduszoboszlón mindezt, miért csak a váltóórát verték vasba a csendőrök és az elkeseredett publikum miért nem interpellálta, meg a szolgálatvezető tisztet is? Persze, mert a váltóór kézenfekvőbb valami. Lehet vele gorombáskodni, lehet rajta lincseléseket végezni és ha nyomban vasraveretik, akkor se dől össze a világ. Majd kieresztik, ha kiszül az igazság.

De hát kiszül-e? A katasztrófáról szóló hivatalos jelentés mindjárt megállapítja, hogy a váltóór a hibás. Arról, amit most már fü-fa beszél, nem érkezik hivatalos jelentés, hogy rossz volt a váltó, kiesett a szüge és erről nem tehet a váltóór, erről nem a váltóórnek kell számolni, hanem másnak.

Hjah, mert a dolognak ez a része már kényesebb portéka. Kellemetlen lehet az aranyozott uraknak is és ezért kell csak a váltóórát rögtönösen fülönfogni. Kiváncsian várjuk, hogy ugyan a tisztelt vizsgáló urak megfogják-e azt a fület is, amely aranyzinóros sipka mellől hallgatta, amikor a váltóórát a csendőrök fegyvercsörömpölése közt bekiséri a tömlőbe bűnhődni olyan dologért, amiben nem hibás, csak annyiban, hogy csak váltóór és nem állomásfőnök, nem szolgálatvezető tiszt.

Majdnem egyidőben ezzel még két bal eset történt.

Dévényújfalun mellett súlyos vasuti szerencsétlenség történt az államvasutak vonalán. A személyvonat, amely éjjel egynegyed 12 órakor Lajta-Bruck felé robogott és főleg katonai utasai voltak, a fővágány helyett hibás váltóállítást következtében egy mellék-sínparra futott át, amelyen egy tehervonat állott. Az összeütközés igen erős volt és három waggon pozdorjává tört. Két utas súlyosan, 19 jelentéktelenebbül sebesült meg. Egy gyári hivatalnok idegrázkódást kapott. A sebesülteket két órai késéssel ugyanaz a vonat vitte tovább.

Pozsonyból táviratozzák: A pozsony-szombathelyi vicinális vasutvonal Rajka állomásának közelében vasárnap délután egy tehervonat több kocsija kisiklott. A kocsi megrongálódott, de emberéletben nem esett kár. A személyforgalmat 30 órán át átszállással kellett lebonyolítani. A pályát hétfőn szabadrá tették.

LEVELEZÉS.

Ujzsolna. (A fűtőház besugója.) Van az itteni fűtőházban egy alak, neve *Brázdil*, ezt csak szolgálatban használja. Szolgálaton kívül, midőn pl. a csendőr bekiséri, akkor *Kerekes mozdonyvezető*.

Mesterségére nézve: „mű”-kovács és főbesugó.

Brázdil egész napok hosszát képes az egyik kanálisból a másikba ugrálva, bujdosva többi kartársainak a beszédét kihallgatni és azt azon melegében a mozdonyfelvigyázónak

besugni. Ebben annyira megy, hogy a fűtőháztól távol dolgozó asztalosok és kocsilakatosok után is leskelődik, de kalapácsát válla vetve, mivel enélkül menni sem mer.

Ha lapunk megérkezik, kiveszi a lakatosok kezéből, leugrik a kanálisba olvasni és ha valami van benne a fűtőházból, úgy szaladva tesz jelentést a mozdonyfelvigyázónak és mindjárt be is mondja, ki írta a cikket. (!)

Ezen denúciálását már annyira vitte, hogy ma alig van ember a fűtőházban, aki vele szóba állna. Egyre azt hangoztatja, hogy ő majd megmutatja, hogy ő kiesoda! Nincs ember a fűtőházban, akivel kisebb-nagyobb összekoccanása ne lett volna. Még a saját mesterét, aki pedig őt emberre faragta, is megtámadta. De leginkább üldözi a fűtőházi asztalost valami családi viszálykodás miatt, úgy annyira, hogy fültnak előtt kijelentette, hogy addig nem nyugszik, míg ez az asztalos a fűtőházban lesz, sőt agyonütéssel is megfenyegette.

Erre elvtársunk, a folytonos zaklatások és besugásai következtében kapott büntetések és életveszélyes fenyegetések miatt és hogy erőszakkal kenyerétől akarja Brázdil őt megfosztani, bement a főnökhöz, de mivel főnöke a fűtőháztól távol volt, helyettesének volt kénytelen az ügyről jelentést tenni és ennek megtorlására jegyzőkönyvet kért, amit a mérnök ur tőle megtagadott.

Erre visszament munkáját folytatni, de *Brázdil* ezek után még gorombábban támadta meg, mire újra bement a mérnökhöz, szabadságot és szabadjegyet kérve, hogy az üzletvezetőségénél tehessen személyesen jelentést. Am ismét elutasították.

Erre *Folkmann* elvtársunk, hogy némileg elégtételt szerezzen, életveszélyes fenyegetésért és rágalmaszért átadta az ügyet egy helybeli ügyvédnek. Ebből kifolyólag az itteni járásbíró Brázdil 1908. évi június 16-án elítélte.

Arra vagyunk most kíváncsiak, ha a törvény *Brázdil* bűnösnek találta, amit az ítélet bizonyít, miért tagadta meg a főnökség *Folkmann*nak a jegyzőkönyv kérését, a szabadságot, szabadjegyet?

Vagy talán olyan nagy kegyben részesül a főnökségnél, hogy ő ellen fellépni sem szabad s hogy az ő gorombáskodását zsebre kell vágni mindenkinek csupán, mert ő párfogolt gyerek? Hisz a munkájáért nem érdemel 2 koronát sem egy hétre, nem pedig napi 3 korona 20 fillért. Vagy talán besugásai miatt tartják oly nagy kegyben és részesítik ennyi fizetésben?

Ma holnap kijön mozdonyvezető-gyakornoknak. Majd a mozdonyvezetők rendeznek számára szives fogadtatást.

VEGYES.

Felolvasások a Népszava érdekében. A *Népszava* kiadóhivatala folytatja azt az akciót, amelynek már eddig is fényes az eredménye: felolvasásokat tart a vidéki szervezetekben a *politikai helyzet és a sajtó* címmel. A felolvasások célja az, hogy megvilágítsák a sajtó: a *Népszava* nagy fontosságát és rámutassanak arra, hogy az általános választójogért való küzdelemben milyen döntő szerepe van a sajtónak.

A legközelebb megartandó felolvasások sorrendje a következő:

Mezőtúr: e hó 9-én este 8 órakor, **Gyoma:** e hó 10-én este 8 órakor, **Békéscsaba:** e hó 11-én este 8 órakor, **Békésgyula:** e hó 12-én este 8 órakor, **Oroszáza:** e hó 13-án este 8 órakor, **Hódmezővásárhely:** e hó 14-én este 8 órakor, **Makó:** e hó 16-án este 8 órakor, **Nagykikinda:** e hó 17-én este 8 órakor, **Vajdahunyad:** e hó 18-án este 8 órakor, **Petrozsény:** e hó 19-én délután 3 órakor, **Gyulafehérvár:** e hó 21-én este 8 órakor, **Székeltyudvarhely:** e hó 22-én este 8 órakor, **Marosújvár:** e hó 23-án este 8 órakor, **Torda:** e hó 24-én este 8 órakor, **Szászrégen:** e hó 25-én este 8 órakor, **Béstevece:** e hó 26-án délután 3 órakor, **Dés:** e hó 27-én este 8 órakor, **Zilah:** e hó 28-án este 8 órakor, **Szilágysomlyó:** e hó 29-én este 8 órakor.

Dr. Kadosa Marcell „Mindnyájunkat érhet baleset” című cikkének folytatása jövő számunkra marad.

Kérelem. Ha egy Csz, illetve Ch kocsis belsejének befestése oly rossz állapotban van, hogy a régi befestés leegéte vagy lemarása nélkül az új festés nem eszközülhet, úgy mennyi idő szükséges ahoz, hogy azt egy ember elvégezhesse?

Ezen kérdésre feleletet kérünk, de elvül szolgál, hogy sem az intézet, sem pedig az illető munkás megrövidítve ne legyen.

A szives válaszokat a kiadóhivatalhoz kérem beküldeni.

Piski, 1908 június 30.

A. R.

Nyugtázás.

A szombathelyi helyi csoport folyó hó 4-én megtartott mulatságán a következők fizettek felül: Hencsik János vendéglős 5.—, Havas Imre (fűtőház, Dv.) 4.—, Strobl István vendéglős 4.—, Vért Károly (raktár, Dv.) 2.—, Gonda József 2.40, Zambó Kálmán vendéglős 4.—, Blazovits Kálmán 2.—, Szalay Tamás 1.—, N. N. 1.—, Sós Miklós 1.—, Ács Lajos 1.—, ifj. Baráth József 2.—, Hegedüs Gyula 1.—, Körösi Kálmán 1.—, Pék Lajos 1.—, Peri Mihály 2.40, Rothfischer József 1.—, Polgári János kőfaragó 1.—, Kovács Gyula —.40, Nagy Lajos —.40, Péter Ferkó —.60, Németh János —.40 kor., melyért ezuton mond köszönetet

a vigalmi bizottság.

A Rákoskeresztúron nyaraló „jóbarátok” mulatságán befolyt felülfizetési összegből a rendezőség a Vasuti munkások országos szövetségének árva gyermekek felruházása céljára 13 koronát adományozott, mit köszönettel nyugtázunk.

Az elnökség.

Szerkesztői üzenetek.

Zágráb. Tévedés volt. Nem Goschler maga, hanem csoportjának egy munkása vesztette el a szemévilágát.

Dv. bizalmiférfi. Bizony úgy van. Hét hó alatt elkészülhetett volna ezzel az igazgatóság. Hanem jó forrásból nyert értesülést szerint e hó 15-ig a megállapodásokat a bizalmiférfiak is kézhez fogják kapni.

München. Hát arra maguk felé is magyar bélyeget ragasztanak a levelekre? Cifra dolog!

Északi főmühelyi esztergályos. 1. Ami után érdeklődött, arról a Szemle rovatban irtuk meg az újabb fejleményeket. Olvassa el. 2. Igen. Hottye be akart menni abban az ügyben Rotter felügyelőhöz, ez azonban nem bocsátotta maga elé. A jó izlése nem engedte, hogy egy levegőt szivjon a liliomtipróval.

Nagyvárad. Utoljára kérjük, hogy a levélpapírnak csak az egyik oldalára tessék írni. Elvégre egyéb dolgunk is van, mint az önk leveleit másolgatni.

Felelős szerkesztő: **Faragó Dezső.**

Világosság könyvnyomda r.-t. Budapest, VII. Nyár-utca 1.

HIRDETÉSEK.

E rovatlat közlőtekért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget

Első Leánykiházasító Egylet mint szervezet (Gyermek- és életbiztosító intézet.) Budapest, VI. ker., Teréz-körút 40—42. Alapított 1868-ban. Folyó év június havában 1,816,900 kor. értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1,632,900 korona értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosítási összegek fejében 118,636 korona 89 fillér fizettetett ki. 1908 január 1-től június 30-ig bezárólag 9,761,400 korona értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 8,427,300 korona értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosítási összegek fejében a folyó évben 770,014,89 fillér és az intézet fennállása óta 13,167,900 korona 80 fillér fizettetett ki. Ezen intézet a gyermek- és életbiztosítás minden nemével foglalkozik, a legolcsóbb díjtételek és legelőnyösebb feltételek mellett.

HIRDETMÉNY.

A magyar királyi államvasutak alkalmazottai fogyasztási szervezetének tagjai az 1908 július hó 19-én, délelőtt 9 órakor Budapest, VI., Nagy János-utca 5. sz. a. (Kongresszusi csarnok) tartandó

rendkívüli közgyűlésre tisztelettel meghívtnak.

A rendkívüli közgyűlés napirendje:

1. Az alapszabályok módosítása.
2. Egyéb indítványok.

A közgyűlésen való részvételre jogosító igazolványok az alapszabályok 12. §-ának harmadik bekezdése értelmében, folyó évi július hó 3-tól kezdődőleg a fogyasztási szervezetek irodában (VI., Izabella-utca 50. sz., I. emelet) az ünnepek kivételével, délután 3 és 6 óra között vehetők át. Ha az igazolványok kivételzése írásbeli megkeresés útján történik, kérjük, hogy minden név előtt a tagsági könyv száma is kitüntessék.

A közgyűlési terembe csak szervezetek tagok belépése engedtetik meg, akik abbéli jogosultságukat kívánatra a közgyűlésen való részvételre jogosító igazolványok és tagsági könyvecskéik felmutatásával tartoznak igazolni, hogy illetéktelen egyének belépése megakadályozható legyen.

Budapest, 1908 július hó 1-én.

A szervezetek igazgatóság.